

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ЧНУ імені Петра Могили

Л.П. Клименко

2020 р.

ПРОГРАМА

**Атестаційного екзамену «Загальна психологія»
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 053 «Психологія»**

Форма навчання: денна, заочна

Миколаїв, 2020

Програма атестаційного екзамену «Загальна психологія» для державної атестації студентів на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» / Укладачі: д.психол.н., професор Лисенкова І.П., к.психол.н. Гусак В.М. – Миколаїв: Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, 2020. – 50 с.

Перший проректор

 Н.М. Іщенко

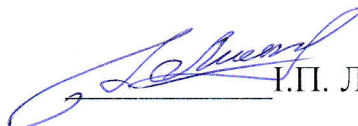
Затверджено на засіданні методичної ради медичного інституту
ЧНУ ім. Петра Могили. Протокол № 1 від 28.08. 2020 року)

Директор медичного інституту

 Г.В. Грищенко

Ухвалено на засіданні кафедри психології ЧНУ ім. Петра Могили
Протокол № 1 від 24.08 2020 р.)

Завідувач кафедри психології

 І.П. Лисенкова

1. Вихідні положення про атестаційний екзаме́н «Загальна психологія» (згідно Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ імені Петра Могили та Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії ЧНУ імені Петра Могили)

Атестація студентів здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному рівні вищої освіти з метою встановлення фактичної відповідності здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, вмінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти та/або вимогам освітніх програм. Атестація студентів, які навчаються за освітньою програмою підготовки бакалаврів проводиться в університеті у формі атестаційного екзамену.

Згідно «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії ЧНУ імені Петра Могили», атестаційний екзаме́н як комплексна перевірка знань студентів з дисциплін, передбачених навчальним планом, проводиться за білетами, складеними у відповідності до навчальних програм у формі, визначеній випусковою кафедрою та погоджений з науково-методичною комісією факультету.

Практичну частину атестаційного екзамену виконують із залученням реального об'єкту майбутньої професійної діяльності чи чинної моделі такого об'єкта.

Структура атестаційного екзамену, послідовність і терміни проведення різних етапів екзамену, критерії оцінки знань студентів за різними видами атестації встановлюються випусковою кафедрою і вченою радою інституту та доводяться до відома студентів.

2. Цілі й функції атестаційного екзамену

Випускник повинен знати:

- основні категорії, поняття загальної психології;
- історичні передумови, перспективи розвитку психології;
- методологічні принципи і теоретичні напрями сучасної психології;

- основні закономірності існування і розвитку психіки людини;
- особливості пізнавальної діяльності особистості;
- закономірності структури і становлення особистості в онтогенезі, найбільш важливі теоретичні уявлення світової психології щодо психології особистості;
- теоретично обґрунтовані методи дослідження психічних процесів та особистості;
- особливості індивідуальних варіантів розвитку особистості та принципи організації відповідної психологічної діяльності.

Випускник повинен вміти:

- орієнтуватися у різноманітних теоріях, критично аналізувати різні підходи до основних психологічних категорій, враховувати отримані знання в практичній діяльності;
- визначати основні властивості особистості, психологічні механізми детермінації її поведінки;
- дотримуватися певного методологічного підходу до психологічного дослідження та аналізу психічних процесів та особистості клієнта;
- враховувати індивідуальність, неповторність, внутрішній потенціал самотворення особистості;
- аналізувати і інтерпретувати окремі випадки за запитом;
- відновлювати свої фахові знання, мати мотивацію до професійно-особистісного зростання.

Атестація для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» проводиться у формі атестаційного екзамену «Загальна психологія».

3. Загальні вимоги до організації атестаційного екзамену

«Загальна психологія»

Атестаційний екзамен «Загальна психологія» являє собою підсумкову звітно-оцінювальну процедуру, метою якої є встановлення рівня фахової готовності випускника спеціальності 053 «Психологія» до професійної діяльності. Вихідною концептуальною ідеєю екзамену є ретельний аналіз можливостей майбутнього фахівця ефективно виконувати всі основні види діяльності, що існують в галузі психології.

Істотними складовими, що визначають успішність, є загальнотеоретична підготовка в галузі психологічної науки, знання основних напрямів сучасної консультативної психології, здатність до рефлексії наукового знання і проектування його в площину реальних психологічних проблем особистості та наявності системи первинних навичок аналізу запиту клієнта.

Атестаційний екзамен «Загальна психологія» як комплексна перевірка знань студентів, передбачених навчальним планом, проводиться за білетами, складеними у відповідності до навчальних програм у формі, визначеній випусковими кафедрами та погодженій з науково-методичною комісією інституту.

Зазначене уявлення визначає комплексний і наскрізний характер атестаційного екзамену. Передбачається, що підготовка до нього дозволить випускнику рефлексивно, під кутом професійної реалізації, досягнути зміст всіх основних навчальних курсів з психологічних дисциплін, які вивчались за період підготовки випускника. Виокремлюють три змістовні складові, що у своїй єдності визначатимуть ступінь успішності екзаменаційної відповіді:

- теоретична;
- рефлексивно-прикладна;
- практично-аналітична.

Теоретична складова передбачає знання і розуміння випускниками основних закономірностей функціонування і розвитку психіки людини,

особливостей становлення особистості в онтогенезі та окремих аспектів індивідуальних варіантів і стильових особливостей розвитку: ґрунтовних соціально-психологічних механізмів і закономірностей існування особистості в соціумі, фундаментальних сучасних підходів до діагностичної і консультативно-корекційної роботи в галузі психології.

Рефлексивно-прикладна складова передбачає виявлення студентом здатності до аналізу науково-психологічних закономірностей і їхньої реалізації в межах наведення ним конкретної ситуації-прикладу практично-психологічної діяльності у процесі висвітлення питань теоретичного блоку. У межах даного напряму виявляється можливість майбутнього фахівця використовувати загальні психологічні положення відносно вікових, гендерних, індивідуальних особливостей людини: організовувати психодіагностичні процедури в межах наявної проблеми: орієнтуватися в аспектах реабілітації граничних станів особистості тощо.

Практично-аналітична складова спрямована на виявлення здатності студента реалізовувати набуті протягом навчання знання і вміння спланувати наукове дослідження шляхом визначення теми й розробки календарного плану, здійснення добору методичного інструментарію з метою планування комплексного дослідження проблеми, здійснення аналізу сучасного стану вивчення проблеми та її емпіричної інтерпретації, а також планування консультативно-корекційної діяльності в межах конкретної теми.

Вказані складові реалізуються в структурі екзаменаційної відповіді, яка складається з двох блоків: теоретичного (рефлексивно-прикладного) та практично-аналітичного.

До теоретичного блоку (рефлексивно-прикладного) входить два питання (перше і друге) білету, які передбачають висвітлення знань з дисципліни «Загальна психологія» за навчальним планом та можливе наведення прикладів, у процесі побудови відповіді студентом, що демонструє прикладний характер набутих вмінь за час проходження практик.

Практично-аналітичний блок – це третє питання у білеті, яке має виявити практичні навички студента у вирішенні психологічних задач.

Перелік питань теоретичного та практичного блоків повинен бути зміненим щороку з додатковим обговоренням на засіданні кафедри психології та затверджуватися рішенням методичної ради медичного інституту.

4. Методика проведення консультацій до атестаційного екзамену

«Загальна психологія»

Під час підготовки до атестаційного екзамену велику роль відіграють консультації. Зазвичай кожній групі дають чотири передекзаменаційні консультації. Консультація має установчий характер. Тому вона організовується для потоку студентів на самому початку тритижневого терміну, виділеного для підготовки й складання атестаційного екзамену. На консультації пропонуються методичні рекомендації з організації самостійної роботи в період підготовки до атестаційного екзамену «Загальна психологія». На консультації викладач розповідає студентам:

- про принципи групування питань в екзаменаційних білетах;
- про спосіб і форму представлення практичної частини білету;
- про місце (аудиторії), час та порядок проведення екзамену;
- про режим роботи в дні підготовки до екзамену;
- про методичні вказівки до підготовки і проведення атестаційного екзамену «Загальна психологія».

Консультація має на меті надати студентам допомогу у вивченні нових і найбільш складних питань дисципліни. Ця консультація проводиться напередодні екзамену для окремої групи студентів.

Викладач рекомендує студентам заздалегідь сформулювати питання, на які вони бажають отримати додаткові пояснення. Це, зрозуміло, не виключає можливості для кожного студента задавати свої питання під час проведення консультації. Доцільно також на консультації проаналізувати найбільш поширені

помилки, які допускали студенти в попередніх групах під час складання атестаційного екзамену.

Консультацію можна проводити у формі «круглого столу» за участю викладачів, які входять до складу Екзаменаційної комісії чи інших викладачів кафедри, де читалась відповідна дисципліна.

4. Про організацію роботи екзаменаційної комісії

Засідання екзаменаційної комісії відображаються у протоколах встановленої форми. У них фіксуються:

- повнота відповіді на запитання екзаменаційного білету;
- додаткові запитання, поставлені студенту;
- оцінка, отримана студентом під час атестації;
- рішення комісії про присвоєння студенту кваліфікації і про видачу йому диплома (звичайного зразка чи з відзнакою).

Тривалість засідання екзаменаційної комісії не повинна перевищувати шести академічних годин на день. Тривалість усного атестаційного екзамену, як правило, не повинна перевищувати 30-ти хвилин для одного студента: 15-20 хвилин – на представлення теоретичного блоку та для розкриття змісту практичної частини, студенту надається не більше 10-15-ти хвилин (разом з відповідями на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії).

5. Оцінка результатів складання атестаційного екзамену

«Загальна психологія»

Оцінювання результатів складання атестаційного екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною з переведенням у шкалу ECTS та розширену лінгвістичну оцінку:

- 90-100 балів (A) – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками;

- 82-89 балів (B) – дуже добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
- 75-81 балів (C) – добре – в цілому змістова робота зі значними помилками;
- 67-74 балів (D) – достатньо – чітко, але зі значними недоліками;
- 60-66 балів (E) – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям;
- менше 60 балів (FX) – незадовільно.

Усі екзаменаційні завдання зазначені в екзаменаційному білеті з атестаційного екзамену «Загальна психологія». Підсумкова оцінка атестаційного екзамену є середньозваженою оцінок за кожну складову екзаменаційного завдання.

Критерії оцінки знань при складанні атестаційного екзамену «Загальна психологія»:

1. Оцінка «відмінно» – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усної відповіді на питання екзаменаційного білету, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань з опорою на обов'язкову та додаткову літературу.

2. Оцінка «дуже добре» – навчальний матеріал освоєний повністю, студент демонструє необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом, які в основному сформовані, розкриває зміст теоретичних питань з опорою на обов'язкову та додаткову літературу, але відповідь містить недостатню аргументацію основних положень чи окремі неточності.

3. Оцінка «добре» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усної відповіді, в основному розкриває зміст теоретичних питань, спираючись при цьому на обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань простежується недостатня глибина та аргументація, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

4. Оцінка «достатньо» – студент володіє теоретичним матеріалом, демонструє основні практичні вміння у висвітленні практичної частини, але

недостатнім є всебічний аналіз, обґрунтування та аргументація висвітлюваного матеріалу.

5. Оцінка «задовільно» – студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усної відповіді, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

6. Оцінка «незадовільно» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усної відповіді, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених під час складання іспиту, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Примітка: Оцінку атестаційного екзамену «Загальна психологія» пропонує кожен член екзаменаційної комісії. Шляхом обговорення члени екзаменаційної комісії приходять до погодженої оцінки, яку голова екзаменаційної комісії оголошує студентам. За теоретичну та практичну частину екзамену виставляється одна оцінка. Повторне складання (перескладання) атестаційного екзамену «Загальна психологія» з метою отримання вищої оцінки не допускається.

Незадовільна оцінка за атестаційний екзамен «Загальна психологія»

У випадку, коли результати складання атестаційного екзамену «Загальна психологія» не відповідає вимогам рівня атестації, екзаменаційна комісія приймає рішення про те, що студент є не атестованим, про що вказується у протоколі засідання комісії.

Студент, який отримав незадовільну оцінку за результатами складання атестаційного екзамену «Загальна психологія» відраховується з університету. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

У разі одержання незадовільної оцінки з однієї дисципліни (при складанні окремо декількох) студент не позбавляється права продовжувати складати кваліфікаційні екзамени з інших дисциплін у термін, встановлений розкладом.

Якщо студент не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для складання екзамену, то в протоколі комісії записується, що він є не атестований у зв'язку з неявкою на засідання комісії. Студенти, які не склали атестаційний екзамен «Загальна психологія» у затверджений для них термін, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення університету.

7. Про форму проведення атестаційного екзамену «Загальна психологія»

До початку екзамену група студентів, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання екзаменаційної комісії. Голова комісії вітає студентів з початком атестаційного екзамену, знайомить їх зі складом екзаменаційної комісії і коротко пояснює порядок її роботи. Враховуючи режим роботи комісії, до екзамену запрошуються одночасно не більше 5-ти студентів. Кожному з них для підготовки відповідей виділяють окремий стіл. Необхідні записи студент робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Кульмінаційна частина екзамену – заслуховування комісією відповідей студента. Якщо останній відхиляється у бік від сформульованих у білеті питань, голові екзаменаційної комісії необхідно спрямувати відповідь студента у правильному напрямі. Члени комісії, з дозволу голови екзаменаційної комісії, мають право задавати уточнюючі й додаткові питання. Методично доцільно

задавати питання після відповідей студента на всі питання екзаменаційного білета.

Якщо студент допускає у відповіді помилки, його треба негайно виправляти. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях студента.

Додаткові питання до екзамену члени комісії задають на атестаційному екзамені «Загальна психологія» за таких обставин:

- відповідь студента не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань студента.

Мета запитань: з'ясувати рівень володіння матеріалом, що представляє студент, та визначення об'єктивної комплексної оцінки за розширеною лінгвістичною шкалою. Уточнюючі й додаткові питання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на екзамені невимушеної, доброзичливої робочої атмосфери, яка сприятиме спокійній підготовці студентів до відповідей.

Разом із тим важливо органічно поєднувати на атестаційному екзамені «Загальна психологія» високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до студентів у визначенні рівня їх знань.

Теми для підготовки до атестаційного екзамену

«Загальна психологія»

Тема 1. Загальна психологія як наука. Предмет загальної психології як науки. Джерела психологічного знання. Завдання сучасної психології. Галузі психологічного знання. Структура психології. Місце загальної психології в системі знань про людину. Зв'язок з іншими науками.

Тема 2. Історичний розвиток психологічного знання. Основні історичні етапи розвитку психології як науки. Донаукова (міфологічна) психологія. Філософська психологія. Наукова психологія. Становлення психології як самостійної науки. Розвиток основних наукових шкіл та напрямів психології протягом ХХ ст. Сутність біхевіоризму, його переваги та недоліки. Психоаналіз. Гештальтпсихологія. Глибинна психологія. Когнітивна психологія. Гуманістична (екзистенціальна) психологія.

Тема 3. Принципи та методи загальної психології. Методологічні принципи психології. Принцип детермінізму. Принцип відображення. Принцип єдності психіки і діяльності. Принцип розвитку психіки. Системно-структурний принцип. Методи психологічного дослідження та умови їх застосування. Пізнавальні (дослідницькі) методи: організаційні, емпіричні, методи обробки даних, інтерпретаційні методи. Методи активного впливу на особистість. Взаємозв'язок принципів і методів психологічного дослідження.

Тема 4. Поняття та еволюція психіки. Поняття про психіку. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Основні функції психіки. Природа і механізми психічних явищ. Подразливість. Чутливість і відчуття, їхні властивості й основні відмінності у порівнянні з подразливістю. Поведінка як процес пристосування до умов зовнішнього середовища. Виникнення та розвиток психіки у філогенезі: панпсихізм, біопсихізм, нейропсихізм, антропсихізм. Розвиток психіки тварин. Концепція Леонтєва-Фабрі.

Тема 5. Походження і розвиток свідомості людини. Поняття про свідомість. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і саморегуляції.

Рефлексія і мотиваційно-ціннісний характер свідомості. Взаємозв'язок розвитку мозку і свідомості. Роль праці у формуванні і розвитку свідомості людини. Культурно-історична концепція розвитку психіки. Протиборство біологічного і соціального підходів до рішення проблеми походження свідомості людини. Неусвідомлювані психічні процеси. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів. Дослідження неусвідомлюваних процесів З. Фрейдом. Механізми психологічного захисту.

Тема 6. Вікові особливості онтогенезу. Біогенетичний закон рекапітуляції Ст.Холла. Загальна характеристика основних етапів вікового розвитку. Поняття пренатального розвитку та його значення для онтогенезу. Особливості вікового розвитку в період немовляти, раннього дитинства, дошкільного дитинства, підліткового віку та юності. Акмеологічний період розвитку та геронтогенез. Роль вікових криз в онтогенезі. Стадії соціалізації за А. В. Мудриком: ідентифікація, індивідуалізація та інтеграція.

Тема 7. Відчуття та сприймання. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів: органи чуття, аналізатори, рецептори. Класифікація та закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, контраст, взаємодія відчуттів, компенсація, сенсibiliзація, синестезія. Властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Поняття про сприймання. Відмінність сприймань від відчуттів. Закони формування сприймань (співвідношення об'єкту і фону, схожість, близькість розміщення, цілісність, константність). Апперцепція. Види сприймання.

Тема 8. Пам'ять. Поняття про пам'ять. Фізіологічні основи пам'яті. Пластичність кори головного мозку. Процеси пам'яті. Види запам'ятовування. Закономірності мимовільного запам'ятовування. Збереження, відтворення, забування. Інтерференція. Види пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Мнемотехніки.

Тема 9. Уява та мислення. Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Механізми уяви. Класифікація та види уяви. Прийоми творчої уяви: аглютинація, акцентування, гіперболізація, літота, типізація, аналогія, порівняння,

схематизація. Функції уяви. Поняття про мислення. Теорії мислення, його фізіологічна основа. Розумові операції: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація. Види та логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи.

Тема 10. Емоції та почуття. Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій і почуттів. Концепція «Триєдиного мозку» П. Мак-Ліна. Психологічні теорії емоцій. Концепція походження емоцій Ч. Дарвіна. Теорія емоцій Джемса-Ланге. Фрустраційні теорії емоцій. Еволюційне пояснення виникнення емоцій. Класифікація емоцій та їх характеристика. Психологічний аналіз емоційних станів. Стрес як механізм адаптації. Основні стадії стресу за Г. Сельє. Співвідношення понять «емоції» і «почуття». Вищі почуття. Поняття та складові емоційного інтелекту.

Тема 11. Воля та увага. Психічні стани. Поняття про волю та її критерії. Функції волі. Теорії волі (інтелектуалістична, емоційна, волюнтаристична). Вольові дії та вольовий акт. Розлади складної вольової дії: абулія та апраксія. Класифікація вольових якостей особистості. Поняття про увагу. Функції уваги. Природа уваги в теоріях та концепціях: моторна теорія уваги Т. Рібо, теорія домінанти А. А. Ухтомського. Види, форми та властивості уваги. Сутність психічних станів. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Класифікація та види психічних станів. Пізнавальні стани, рівні організованості свідомості. Вольові стани свідомості.

Тема 12. Психологічна структура та розвиток особистості. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт». Визначення і зміст поняття «особистість». Біологічне та соціальне в особистості людини. Структура особистості за З. Фройдом. Концепція структури особистості К. К. Платонова. Проблема особистості в роботах Б. Г. Ананьєва. Самосвідомість, локус контролю, Я-концепція, самооцінка. Саморозвиток особистості: самоактуалізація та особистісна зрілість.

Тема 13. Темперамент та характер. Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент.

Вчення про темперамент Гіппократа. Типологія Е. Кречмера. Концепція типів статури і темпераменту за У. Шелдоном. Дослідження проблеми темпераменту в працях І. П. Павлова. Психологічна характеристика та властивості типів темпераменту. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Структура характеру. Екстраверсія, інтроверсія, нейротизм. Акцентуації рис характеру за К. Леонгардом. Провідні риси характеру (емоційно-вольові, когнітивно-пізнавальні (інтелектуальні), морально-ціннісні, мотиваційні).

Тема 14. Здібності, мотивація та спрямованість. Поняття про здібності та задатки. Структура здібностей: загальні та спеціальні здібності. Види здібностей. Здібності, обдарованість, талант, геніальність, майстерність. Формування та розвиток здібностей. Психологічна характеристика інтелекту, його діагностика та розвиток. Інтереси, ідеали та світогляд особистості. Теорії мотивації. Класифікація потреб і мотивів. Структура спрямованості особистості.

Тема 15. Психологія діяльності та спілкування. Поняття про діяльність як прояв фізичної і психічної активності. Теорії діяльності. Діяльність як психофізіологічний процес. Внутрішні і зовнішні компоненти діяльності, інтеріоризація та екстеріоризація. Види людської діяльності. Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Невербальні засоби спілкування, їх роль у діяльності. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони спілкування. Ефекти міжособистісного сприйняття. Фундаментальна помилка атрибуції.

**ПРОПОНУЮТЬСЯ ТАКІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ
ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА:**

1. Психологія як наука. Історія розвитку уявлень про предмет психології.
2. Методологічні принципи психологічної науки.
3. Методи психологічного дослідження.
4. Основні галузі психології.
5. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості.
6. Розвиток основних наукових шкіл та напрямів психології протягом ХХ ст.
7. Сутність біхевіоризму, його переваги та недоліки.
8. Психоаналітичний напрям в психології.
9. Когнітивний підхід у психології.
10. Гештальтпсихологія: основні положення, поняття, проблеми дослідження.
11. Гуманістична й екзистенціальна психологія.
12. Проблема виникнення й розвитку психіки. Порівняння психіки тварини і людини.
13. Вчення І. П. Павлова про дві сигнальні системи дійсності. Художній, розумовий та середній тип.
14. Функціональна асиметрія півкуль головного мозку.
15. Проблема свідомості й несвідомого в психології.
16. Механізми психологічного захисту.
17. Рефлексія і мотиваційно-ціннісний характер свідомості.
18. Самосвідомість особистості: «Я-концепція» та самооцінка.
19. Види, закономірності та властивості відчуттів.
20. Класифікація та закони формування сприймання. Апперцепція.
21. Поняття, види та процеси пам'яті.
22. Види та механізми уяви. Прийоми творчої уяви.
23. Види мислення та розумові операції.
24. Зв'язок мислення з мовою, мовленням та свідомістю людини.

- 25.Поняття, види і властивості уваги.
- 26.Саморегуляція: воля та локус контролю. Вольові якості особистості.
- 27.Проблема здібностей у психології, їх класифікація.
- 28.Психологічна характеристика інтелекту, його діагностика та розвиток.
- 29.Психологічна характеристика та види діяльності.
- 30.Психологія спілкування: комунікативна, інтерактивна та перцептивна складові.
- 31.Ефекти міжособистісного сприйняття. Фундаментальна помилка атрибуції.
- 32.Психологічний аналіз спрямованості особистості.
- 33.Проблема мотивації діяльності в психології.
- 34.Потреби і мотиви, їх класифікації.
- 35.Емоційно-почуттєва сфера особистості.
- 36.Концепція «Триєдиного мозку» П. Мак-Ліна.
- 37.Психологічні теорії емоцій.
- 38.Еволюційне пояснення виникнення емоцій.
- 39.Класифікація емоцій та їх характеристика.
- 40.Психологічний аналіз емоційних станів.
- 41.Стрес як механізм адаптації. Основні стадії стресу за Г. Сельє.
- 42.Співвідношення понять «емоції» і «почуття». Вищі почуття.
- 43.Поняття та складові емоційного інтелекту.
- 44.Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт».
- 45.Поняття особистості. Основні підходи до вивчення особистості.
- 46.Структура особистості в психологічній науці.
- 47.Індивідуально-типологічні властивості особистості: темперамент і характер.
- 48.Тип вищої нервової діяльності як фізіологічна основа темпераменту.
- 49.Психологічна характеристика типів темпераменту.
- 50.Інтроверсія та екстраверсія як психічні властивості особистості .
- 51.Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.
- 52.Психологічна характеристика акцентуацій характеру.
- 53.Класифікації типів характеру.

54. Структура особистості за З. Фройдом.
55. Взаємозв'язок соціального і біологічного в особистості.
56. Рушійні сили, закономірності й умови психічного розвитку.
57. Періодизація психічного розвитку особистості.
58. Філогенез та онтогенез. Біогенетичний закон рекапітуляції.
59. Стадії соціалізації особистості: ідентифікація, індивідуалізація та інтеграція.
60. Саморозвиток особистості: самоактуалізація та особистісна зрілість.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондарчук І. Soft skills, або «м'які навички» для навчання та роботи. Видавництво «Шкільний світ». 2020. 120 с.
2. Варій М. Й. Психологія: навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 288 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: Знання, 2018. 275 с.
4. Галян І. М. Психодіагностика: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2018. 464 с.
5. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: «Vivat». 2019. 512 с.
6. Дестено Д. Емоційний успіх. Як отримати бажане та необхідне від життя за допомогою трьох ключових емоцій. Видавництво «Фабула», 2019. 288 с.
7. Диспенза Д. Розвивай свій мозок. Київ: «Book Chef». 2019. 656 с.
8. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посіб. Львів: Світ, 2018. 280 с.
9. Дуткевич Т. В. Загальна психологія: теретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 255 с.
10. Загальна психологія: підручник/ О. В.Скрипченко, Л. В.Долинської, З. В. Огороднійчук. Київ: Либідь, 2016. 464 с.
11. Зуб О. Формула Продуктивності. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 136 с.
12. Кузікова С. Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці. Монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. 324 с.
13. Лазарєв М. О. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: монографія. Суми: СумДПУ, 2020. 312 с.
14. Лазуренко О.О. Психологія емоцій: підручник. Київ: Книга Плюс. 2018. 264 с.
15. Мазяр О. В. Диференціальна психологія. Модульний курс: навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2017. 288 с.

16. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 272 с.
17. Максименко С. Д., Кузікова С. Б. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. 540 с.
18. Махній М. М. Історія психології: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 472 с.
19. Москалець В. П. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017, 262 с.
20. Москальова А. С., Москальов М. В. Методи психодіагностики. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 312 с.
21. Нагоскі Е, Нагоські А. Вигоряння. Стратегія боротьби з виснаженням удома та на роботі. Харків: «Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. 320 с.
22. Никоненко Ю. П. Основи психологічної просвіти та профілактики: навч.-метод. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 192 с.
23. Павелків Р. В. Особистість у контексті морального та професійного зростання. Монографія. ЦУЛ, 2019. 192 с.
24. Папуча М. В. Внутрішній світ людини та його становлення: наукова монографія. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2017. 656 с.
25. Папуча М. В., Кричківська Т. Д. Особистість: розвиток, соціалізація, виховання. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2016. 147 с.
26. Папуча М. В., Шилова Г. П. Індивідуальність як проблема загальної психології: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 87 с.
27. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 442 с.
28. Романовська Л. І., Подкоритова Л.О. Диференційна психологія: Навч. посіб. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 236 с.

29. Сенн Л. Ліфт настрою. Як керувати своїми почуттями та емоціями. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 224 с.
30. Синельников В. В. Щеплення від стресу. Київ: Лотос, 2018. 208 с.
31. Сігман М. Таємне життя розуму: як ми мислимо, відчуваємо й вирішуємо. Харків: «Vivat». 2019. 288 с.
32. Слюсаревський М. М. Основи соціальної психології: підручник для закл. вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 579 с.
33. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра/ Н. Ю. Волянюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська. Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. 254 с.
34. Чебикін О. Я., Павлова І. Г. Становлення емоційної зрілості в підлітковому та юнацькому віці. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. 2019. № 5–6. С. 180–186.
35. Якутенко І. Воля та самоконтроль. Як гени і мозок заважають нам боротися зі спокусами. Харків: Ранок, 2019. 432 с.